

55. §-a értelmében a házasság érvénytelenítésére alapul szolgálhatna.“ (Kúria 5759/98. áprl. 6. Magyar Törvények Grill-féle kiadása Meszlény Magánjogi I. 48. lap.) Bizonyos, hogy a Kúria álláspontja egy szigorúbb erkölcsi álláspontjának megfelel, de nézetünk szerint az idézett törvényszakaszok mellett a lex latával a Kúria álláspontja nyilvánvaló ellentétben áll, sőt kérdés, hogy legislatorius szempontból helyeslendő volna-e a szigorúbb álláspont érvényesítése és vajjon emberileg nem bölcsőbb-e mai házassági törvényünknek az itt szóbanforgó vita kérdés tekintetében nem meggondolás nélkül elfoglalt mérsékeltbb álláspontja. A Kúria által elbírált esetben is az tűnik ik, hogy a kereset megindítása az 1925. novemberében történt házasságkötés után 1927-ben, tehát feltétlenül több min egy évi házasság után indított. A közmorál érdekében felállított szigorúbb szabály sokszor csak alkalmas ürügyül fog szolgálni a házasság érvénytelenítésére.

B. S.

Az 1923. évi XXXIX. t.-c.-ben megállapított mellékszolgáltatás erejéig lehet-e biztosítéki jelzálogjogot bejegyezni? A fenti címen dr. Barsi Ferenc kir. járásbíró úr a Polgri Jog 1930. évi decemberi számában cikket írt, melynek konklúziója az, hogy a kir. Kúria 2168/1930. számú határozata helytelen és a fenti törvényhelyre való hivatkozással a késedelmi kártérítés biztosítására elrendelt jelzálogjogi bejegyzésnek a fennálló törvényes rendelkezések szerint helye nem lehetne.

A cikk első részében a cikkíró úr igen helyesen fejtegeti, hogy a keretbiztosítéki jelzálogjog mellett bejegyzett kamatok tulajdonképen külön keretbiztosítéki jelzálogjogot létesítenek és így oly esetben a kamatok bejegyzése lényegesen különbözik a közönséges jelzálogjoggal biztosított tőkekövetelés mellett bejegyzett kamatok bejegyzésétől. Ez az álláspont megfelel a Jtv. 69. §. 2-ik bekezdésének és a 23.000/1929. számú rendelet 22. §-ában foglaltaknak. Ez alapon a TÉBE intézetek által használt biztosítéki okiratokban külön keretbiztosítéki jelzálogjog bekebelezése engedélyeztetik egy meghatározott összeg (nem tőke) erejéig; külön jelzálogjog bekebelezése ezen összeg kamatai és a fizetési késedelem esetén járó kártérítési összeg és végül külön keretbiztosítéki jelzálogjog a tőkével egyenlő rangsorban esetleg nem sorozott és bármely néven nevezendő egyéb mellékszolgáltatások biztosítására. Sajnos, a telekkönyvi hatóságok túlnyomó része ennek a distinkciónak jelentőséget nem tulajdonít és a legtöbbször ezen megkülöm-

böztetésre való tekintet nélkül rendeli el a különböző tételek bejegyzését.

Nem helyeselhető azonban a cikkíró úrnak a cikk második részében a késedelmi kártérítés tekintetében elfoglalt álláspontja, amely szerint nem jegyezhető be a késedelmi kártérítés azért, mert az a telekkönyv (Telekkönyvi Rendtartás 64. §.) szempontjából nem határozott; továbbá, mert kártérítésről van szó, ami nem kamat, — és mert sehol nincsen intézkedés arra, hogy ily esetben mi a kártérítés kerete.

A fenti érvek korántsem meggyőzőek. Számos oly követelés jegyeztetik be a telekkönyvbe, amelynek értéke időközönként más és más az országos pénznemben kifejezve. Nem beszélve az 1923:XXXVIII. t.-c. alapján a gabonában és más terményben természetben bejegyzett jelzálogjogokról, a Jvt. 7. §-a alapján a külföldi pénznemben, a számlási értéknek, gabonának, terménynek, vagy aranynak pénzbeli egyenértékében meghatározott jelzálogos követelések összege az országos pénznemhez viszonyítva igen lényeges változásoknak lehet alávetve. Etekintetben elegendő, ha a 24.000/1929. számú rendelet 16. §-ának és az ezt némileg módosító 62.800/1929. számú rendeletnek rendelkezéseire utalunk, amelyek részletes szabályokat tartalmaznak arra vonatkozólag, hogy a Jtv. 7. §-a szerinti bejegyzésnél az időközben változó értékek közül melyik lesz a kifizetésnél az irányadó.

Az az érvelés, hogy az 1923:XXXIX. t.-cikkben megjelölt késedelmi kártérítés nem kamat, vagy nem kamat jellegű, ugyancsak súlytalan. Hiszen in ultima analisi maga a kamat is (minimális) kártérítés. Ateikntetben pedig, hogy az úgynevezett késedelmi kártérítés a késedelmi kamattal azonos, vagy ily jellegű, aligha lehet vitának helye. Legfeljebb a késedelmi kamat bizonyos fokozatainak adott a törvényhozó más elnevezést. Végül az az érv sem helytálló, hogy a késedelmi kártérítés bejegyzésének azért sincs helye, mert hiányzik a tőke; amely után az számítandó. — Amint már említettük, a TÉBE intézetek által rendszeresített biztosítási okiratok szerint a keretbiztosítéki jelzálogjogban kitüntetett összeg kamatai és ezen összeg után esetleg járó késedelmi kártérítés erejéig engedi meg az adós a külön biztosítéki jelzálogjognak a bejegyzését. Maga a keret, amint már említettük, nem tőke, azonban maximálisan ily összegű tőke biztosítására szolgál. Analog módon a kamatok és a késedelmi kártérítés biztosítására szolgál külön keretbiztosítéki jelzálogjognál a számítás alapjául. ugyanezen összeg veendő mint maximuma annak,

aminek alapulvételével a külön keretbiztosítéki jelzálogjog ranghelyén a nevezett járulékok sorozhatók. Egyébiránt ugyanez az elv jut kifejezésre a 23.000/1929. számú rendelet 22. §-ában is, amely szerint kamatok biztosítására szolgáló külön keretbiztosítéki jelzálogjognál: „a kamatok biztosítására szolgáló külön keretnek azt az összeget kell tekinteni, amely a követelések tőkájének biztosítására bejegyzett keret összege után a bejegyzett kamatláb szerint számított kamatként . . . a tőkével egyenlő rangsorban sorozható.“ Véleményünk szerint, ha a biztosítéki okiratban nem is lenne kifejezett utalás a maximális tőke biztosítására szolgáló keretösszegre, még akkor is az említett rendeleti rendelkezések értelemszerű alkalmazása mellett egész aggálytalanul lenne bejegyezhető a késedelmi kártérítés biztosítására szolgáló külön keretbiztosítéki jelzálogjog a Jtv. 2. §-a alapján, anélkül, hogy bármely félreértés lehetőségére fenforoghatna.

De a cikkíró úr véleményével szemben azt kell kérdeznünk cui prodest? Ha logikai és törvénymagyarázati következtetésekkel kétféle álláspont képzelhető el a fenti kérdésben, amelyek közül az egyik (a cikkíró úré) sem az adósnak, sem a hitelezőnek, sem a később következő hitelezőnek érdekében nem áll; a másik pedig minden érdekeltnek érdekeit szolgálja, miért foglalnók el azt, amely mindenkire nézve hátrányosabb? Hiszen a törvényes rendelkezések magyarázatánál a gazdasági és célszerűségi szempontok sem mellékesek. A hitelező joggal kívánhatja az őt a törvény szerint megillető késedelmi kártérítés telekkönyvi biztosítását. Ha a törvényes szabályok ezt a biztosítást csakugyan kizárnák, a hitelezőnek módjában van más kerülő úton elérni célját. Nevezetesen lényegesen magasabb keretbiztosítéki összeg bekebelezését fogja az adóstól kívánni. Ennek következménye mindenkelőtt az, hogy az adós lényegesen több illetéket fog a bejegyzésnél leróni, azonfelül — magasabb összeggel lévén ingatlana megterhelve — hitelképessége is kisebb lesz, mint hogyha a biztosítani kívánt késedelmi kártérítés természetének megfelelően járulékként nyert volna biztosítást.

Dr. Köhner Arthur

A kényszeregyességi viszonyosság kérdéséhez. A Polgári Jog 1930. évi 5. számában e címen írt cikkemben felvetettem azt a kérdést, hogy mi történik abban az esetben, hogy ha a kényszeregyesség Ausztriában osztják adós ellen joghatályosan létrejön s magyar hitelező az osztrák adós ellen a váltót Magyarországon